

 Factsheet
SCHOLEKSTER
 op het dak

Rafael Martij

Eieren leggen	Broeden	Jongen vliegvlug na
Max. 4 dagen	24 - 27 dagen	28 dagen
<i>Minimaal 56 dagen van eileg tot vliegende jongen</i>		

KALENDER

Scholeksters zijn opvallende, luidruchtige vogels. Van oorsprong zijn het vogels van de kust, in Nederland ook van het boerenland. In toenemende mate vestigen scholeksters zich op platte grind- of sedumdaken in het stedelijk gebied. Waarschijnlijk omdat het broeden op een dak veiliger en vaker succesvol is.

**Half februari -
begin april**
Aankomstfase

Hendrik van Kampen

- Aankomst in het stedelijk gebied. Eerst in groepen op één verzamelplaats, de 'soos'.
- Een soos ligt meestal langs het water, zoals een kanaaloever of een steiger in een recreatieplas.
- Deze groepen vallen in de loop van de maand maart uiteen en de paren verspreiden zich over de broedplaatsen.

Eind maart - begin juni
Nestfase

Jolke Altenburg

- Scholeksters maken een eenvoudig nest. Het mannetje maakt ondiepe kuiltjes op het dak. Soms versieren ze het nestkuiltje met enkele steentjes, schelpjes, stokjes of ganzenkeutels.
- Het vrouwtje kiest vervolgens een kuiltje uit. Zij legt elke dag één ei tot het nest, met gemiddeld drie eieren, compleet is.
- Als het laatste ei gelegd is begint ze met broeden. Zodoende komen de jongen gelijktijdig uit het ei.
- Nesten op daken zijn veiliger voor predatoren als rat en huiskat. De meeste scholeksternesten zijn gevonden op een dakhoogte tussen 3 en 15 meter.
- Het broeden duurt zo'n vier weken.

VERVOLG KALENDER

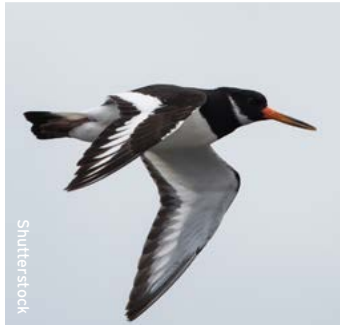
Mei - juli Jongenfase

Mark Schuurman

- Scholeksterkuikens zijn nestvlinders, net als jonge eenden. Ze hebben meteen al dons en gaan binnen een dag aan de wandel.
- In tegenstelling tot andere nestvlinders blijven de scholeksterouders hun jongen voeren. Daarvoor vliegen ze van het dak naar in de buurt gelegen veldjes en bermen. Hier zoeken ze wormen en emelten.
- Kuikens blijven nog vier weken afhankelijk van de ouders voor voedsel. De eerste tijd blijven de jongen op het dak, na verloop van tijd springen ze eraf en lopen op straat of gazons. In deze periode zijn ze erg kwetsbaar. Om de kuikens te waarschuwen en om roofdieren weg te jagen roepen de ouders tot het gevaar geweken is.
- Zodra de jongen kunnen vliegen en hun eigen voedsel kunnen vinden, gaan ze hun eigen weg.

Augustus - maart Overwintering

Shutterstock

- In de herfst en winter vertrekken scholeksters naar de kustgebieden. Veruit de meeste verblijven in de Waddenzee en de Zeeuwse delta. Sommige gaan verder en overwinteren langs de kust van Engeland, Frankrijk of zelfs West-Afrika.
- De vogels zijn geslachtsrijp na tenminste drie jaar (vrouw) en vier jaar (man).
- Dan vestigen ze zich op een geschikte locatie.
- Vaak keren ze terug naar de plek waar ze zijn geboren.
- Nadat ze zich gevestigd hebben, blijft hetzelfde paartje vaak jaren achtereenvolgend terugkomen naar dezelfde broedplaats.

Op het dak

Ondanks dat het broeden op daken kansrijk is, kleven er risico's aan. Denk aan het te snel opwarmen van het dak en uitdroging. Gelukkig zijn er oplossingen voor veel van die problemen:

- Plaats schuilmogelijkheden, zoals kleine rioolbuizen, pallets of een ander afdakje op het dak. Dat geeft bescherming tegen hitte, regen en roofvogels, kraaien en meeuwen.
- Dicht open regenpijpen en afvoeren af met een boldraadrooster of (kippen)gaas. Zo voorkom je dat jongen erin vallen. Vergeet ook niet de afvoerputjes van het trottoir in de omgeving van het nest.
- Plaats een ondiepe bak met water op het dak en vul deze geregeld bij. Zeker tijdens warme perioden.
- Als de ouders van het dak vliegen om voedsel te halen, willen de hongerige kuikens er vaak achteraan lopen. Een iets verhoogde dakrand houdt ze dan tegen. Verhoog de dakrand of plaats een hekje van 20-30 cm. Dat zorgt dat jongen langer op het dak blijven, ze minder kans lopen iets te breken en bovendien is er minder kans op verstoring op het dak.
- Plan werkzaamheden buiten het broedseizoen.
- Scholeksters broeden graag op grind. Dat lijkt op een schelpenstrand, hun natuurlijke broedplaats. Een paar vierkante meter kan al genoeg zijn. Een groen dak is een andere optie: dat werkt verkoelend, kan vocht vasthouden en trekt insecten aan. Combineren kan ook.
- Combineer eventuele zonnepanelen zoveel mogelijk met grind en sedum rondom en laat aan een kant een broedstrook van minimaal 5 meter breedte open.

In de omgeving

- Om te voorkomen dat jongen iets breken bij een sprong van het dak, zorg je voor een zachtere landing, bijvoorbeeld door middel van een strook van ten minste 1 meter om het gebouw met een gazon of planten.
- Omgevingsgroen is niet alleen waardevol als buffer bij een sprong. De ouders kunnen er ook op zoek naar voedsel. En hoe minder ver ze van hun jongen hoeven in de zoektocht naar eten, hoe minder lang alleen - en dus veiliger - de jongen zijn.
- Als de jongen op de grond lopen lokken de oudervogels hen naar een veilige plek. Ze houden voortdurend contact met de jongen, zodat ze niet 'verweesd' raken. Bel alleen de Dierenambulance als een vogel (bijna) niet meer kan lopen of een gebroken vleugel heeft. Een kneuzing aan een pootje, door de sprong van het dak, herstelt meestal vanzelf.
- Houd daarom in de periode dat jongen op straat lopen de kat binnen en roep buren en medebewoners op dat ook te doen.
- Richt tuinen, openbaar groen en sportvelden natuurinclusief in. Scholeksters en hun jongen kunnen dan makkelijker voedsel en beschutting vinden.

Voorbeelden:
www.bouwnatuurinclusief.nl

Meer informatie:
www.scholeksterophetdak.nl

Zie ook
maatregelfactsheet:
• Nieuwbouw
• Bedrijventerreinen
• Bermen en
groenstroken
• Sportvelden

Deze factsheet is tot stand gekomen in samenwerking met:

